

21 Μαΐου, 1991.

[ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στές]

LETCO COMPANY LIMITED UNDER LIQUIDATION REPRESENTED BY IOANNIS STYLIANOU ZACHARIAS LIQUIDATOR & ΑΛΛΟΣ,

Εφεσείοντες,

v.

ΣΩΚΡΑΤΗ Ζ. ΗΛΙΑΔΗ & ΑΛΛΩΝ,

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7268).

Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο — Εκκαθάριση και Διάλυση Εταιρείας — Διέπονται από το δίκαιο της χώρας όπου η εταιρεία είναι εγγεγραμμένη.

5 Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο — Πληρεξούσιο έγγραφο — Διέπεται ως προς την εξουσία του αντιπροσώπου από το δίκαιο της χώρας όπου καταρτίστηκε, και ως προς την εφαρμογή του από το δίκαιο της χώρας όπου γίνεται επίκλησή του.

Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο — Δικονομικό Δίκαιο — Είναι εκείνο της χώρας όπου ασκείται το ένδικο μέσο.

10 Δικονομικό Δίκαιο — Διάδικοι — Δεν είναι δυνατόν το ίδιο πρόσωπο να είναι ταυτόχρονα ενάγων και εναγόμενος, έστω και υπό διαφορετική ιδιότητα.

15 Αντιπροσώπευση — Η έγερση αγωγής από τον αντιπρόσωπο σαν τέτοιο εναντίον του αντιπροσωπευομένου είναι αντινομική προς την εξουσιοδότηση και εκθεμελιώνει το βάθος της.

Έξοδα — Ανύπαρκτος ενάγων — Δεν παρέχεται δικαιοδοσία για επιδίκαση εξόδων εναντίον του.

20 Ο εφεσίων κίνησε αγωγή περιγράφοντας τον εαυτό του σαν εκπρόσωπο ή εκκαθαριστή της Letco Co Ltd, εταιρείας εγγεγραμμένης στη Λιβηρία. Η εταιρεία είχε διαλυθεί και, σύμφωνα με τις διατάξεις του Λιβηριανού δικαίου, οι διευθυντές της κατά τη στιγμή της διάλυσης Σ. Ηλιάδης και Ε. Θεοχαρόπουλος κατέστησαν θεματοφύλακες (trustees) της περιουσίας της και είχαν εξουσία να λάβουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την περισυλλογή της περιουσίας και την διανομή της στους δικαιούχους. Ο θεσμός του εκκαθαριστή εταιρείας, όπως ισχύει στην Κύπρο, είναι άγνωστος στο Λιβηριανό δίκαιο.

Οι Σ. Ηλιάδης και Ε. Θεοχαρόπουλος, με πληρεξούσιο έγγραφο που καταρτίστηκε στη Σαουδική Αραβία διόρισαν τον εφεσείοντα σαν αντιπρόσωπο τους προς τον σκοπό διεκδίκησης περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, περιλαμβανομένης και εξουσίας να εγείρει 5
 απαιτήσεις εναντίον των εταιρών της διαλυθείσας εταιρείας. Βασιζόμενος στο πιο πάνω πληρεξούσιο ο εφεσείων κίνησε την παρούσα αγωγή όπου εναγόμενος ήταν, μεταξύ άλλων, και ο Σ. Ηλιάδης

Αποφασίσθηκε ότι

(α) Θέματα που ανάγονται στη σύσταση και διάλυση εταιρείας 10
 ρυθμίζονται από το δίκαιο της χώρας όπου η εταιρεία είναι εγγεγραμμένη. Εφόσο ο θεσμός του εκκαθαριστή ήταν άγνωστος στο Λιβηριανό δίκαιο, ο εφεσείων δεν είχε νομικό έρεισμα να εγείρει την αγωγή σαν εκκαθαριστής.

(β) Ο εφεσείων δεν είχε, επίσης, νομικό έρεισμα να εγείρει την 15
 αγωγή με βάση το πληρεξούσιο έγγραφο με τον Σ. Ηλιάδη σαν εναγόμενο, διότι i) σύμφωνα με το Κυπριακό δικονομικό δίκαιο, δεν είναι δυνατό το ίδιο πρόσωπο να είναι ενάγων και εναγόμενος στην ίδια αγωγή, έστω και υπό διαφορετική ιδιότητα, και ii) σύμφωνα και πάλι με το Κυπριακό δίκαιο, που ρυθμίζει το ζήτημα 20
 εφαρμογής του πληρεξουσίου εγγράφου (σε αντίθεση με το ζήτημα της εξουσίας του αντιπροσώπου, που ρυθμίζεται από το δίκαιο της χώρας όπου καταρτίστηκε το πληρεξούσιο), η έγερση της αγωγής με βάση το πληρεξούσιο από τον εφεσείοντα σαν αντιπρόσωπο 25
 εναντίο του εφεσίβλητου 1 (Σ. Ηλιάδης) σαν αντιπροσωπευόμενου ήταν αντινομική προς την εξουσιοδότηση και εκθεμελιώνει το βάθος της.

(γ) Η έφεση έπρεπε να απορριφθεί αλλά το Λικαιστήριο, εφαιρ- 30
 μόζοντας την αρχή ότι δεν παρέχεται δικαιοδοσία για επιδίκαση εξόδων εναντίον ανύπαρκτου ενάγοντα, δεν εξέδωσε διαταγή για τα έξοδα.

Η έφεση απορρίφθηκε χωρίς διαταγή για έξοδα:

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Nelson v. Bridport (1845) Beave. 527.

Earldom of Perth (1846) 2 H.L.C. 865.

Castrique v. Imrie (1870) L.R. 4 H.L. 414.

O'Callaghan v. O'Sullivan (1925) 1 I.R. 90.

Jabbour v. State of Israel [1954] 1 All E.R. 145.

Sinfra A.G. v. Sinfra Ltd [1939] 2 All E.R. 675.

Neale v. Turton, Bing 149.

Boyce v. Edbrooke [1903] 1 Ch. 836.

Ellis v. Kerr [1910] 1 Ch. 529.

Έφεση.

5 Έφεση από τους ενάγοντες κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Νικήτας, Π.Ε.Δ. και Ν. Νικολάου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 29 Οκτωβρίου, 1986 (Αρ. Αγωγής 3361/81) με την οποία η αγωγή του Ιωάννη Στυλιανού υπό την ιδιότητά του εκκαθαριστή της Λιβεριανής Εταιρείας Letco Co Ltd κρίθηκε ανυπόστατη.

10 *Ε. Ευσταθίου και Κ. Καμένος*, για τους εφεσείοντες.

Κ. Μιχαηλίδης, για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Η Απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί από τον Δικαστή κ. Γ.Μ. Πική.

15 ΠΙΚΗΣ, Δ: Η έφεση στρέφεται εναντίον απόφασης του Πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, βάσει της οποίας η αγωγή του εφεσείοντα Ιωάννη Στυλιανού Ζαχαρία, ο οποίος ενήγαγε τους εφεσίβλητους υπό την ιδιότητα του εκκαθαριστή της Λιβεριανής εταιρείας Letco Co Ltd,

20 κρίθηκε ανυπόστατη ενόψει της διαπίστωσης (α) ότι ο θεσμός του εκκαθαριστή (liquidator) όπως μορφωποιήθηκε στο αγγλικό και κυπριακό δίκαιο είναι άγνωστος στο λιβεριανό δίκαιο και για τον λόγο αυτό στερείτο νομικού ερείσματος να εγείρει αγωγή με εκείνη την ιδιότητα και (β)

25 στο βαθμό και έκταση που η εξουσία του για εκπροσώπηση της Letco πήγαζε από την εξουσιοδότηση των διευθυντών της, η εξουσιοδότηση ατόνισε ενόψει της συνένωσης ενός των αντιπροσωπευομένων του Σ. Ηλιάδη, ως εναγομένου και του δικονομικού κανόνα που αποκλείει την συ-

30 νένωση προσώπου ως ενάγοντα και εναγομένου έστω και υπό διαφορετική ιδιότητα.

Ο εφεσείων επιδιώκει την ανατροπή της πρωτόδικης απόφασης υποστηρίζοντας ότι ο εφεσείων κατείχε ουσιαστικά τη θέση του εκκαθαριστή της εταιρείας, ιδιότητα που τον διέκρινε από τους μετόχους και διευθυντές της εταιρείας αφενός και του παρείχε αυτονομία δράσης αφετέρου προς διαφύλαξη και προάσπιση των συμφερόντων της Letco μετά την απόφαση για τη διάλυσή της. 5

Για να γίνει κατανοητό το πλαίσιο της έφεσης επιβάλλεται σύντομη αναφορά στα γεγονότα και τους λόγους που οδήγησαν το δικαστήριο στην απόφαση ότι η αγωγή ήταν ανυπόστατη και επομένως υπόκειται σε διαγραφή. 10

Η Letco Co Ltd συστάθηκε βάσει του λιβεριανού δικαίου και ενεγράφηκε στο μητρώο εταιρειών της Λιβερίας με έδρα την πρωτεύουσά της Μονροβία. Μέτοχοι της εταιρείας κατά 1/3 έκαστος ήσαν ο Σ. Ηλιάδης, Μ. Λεπτός και Ε. Θεοχαρόπουλος. Οι ίδιοι ήσαν συγχρόνως και διευθυντές της εταιρείας. Σε σύσκεψη των μετόχων στο Λονδίνο αποφασίστηκε με την πλειοψηφία που προβλέπει ο σχετικός λιβεριανός νόμος (πλειοψηφία 2/3) η παύση του Μ. Λεπτού από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας (ήταν πρόεδρος) και αργότερα η διάλυσή της εταιρείας. Πιστοποιητικό διάλυσης που εκδόθηκε σύμφωνα με τις πρόνοιες του Λιβεριανού νόμου επιμαρτυρεί, όπως ορθά έκρινε το πρωτόδικο δικαστήριο, ότι η εταιρεία διαλύθηκε. Μετά τις διαπιστώσεις αυτές το Δικαστήριο προέβη σε εκτεταμένη έρευνα προς διαπίστωση των αρχών που διέπουν την εκπροσώπηση της εταιρείας μετά τη διάλυσή της προς τον σκοπό διαπίστωσης της εγκυρότητας της αγωγής του Ιωάννη Στυλιανού Ζαχαρία εναντίον οφειλετών της εταιρείας, μεταξύ των οποίων ο Σ. Ηλιάδης, πρώην διευθυντής της εταιρείας και ο Μ. Λεπτός, παυθέν μέλος του διοικητικού συμβουλίου. Η απαίτηση, ως σημειωθεί, εναντίον των εναγομένων είναι για μεγάλο ποσό χρημάτων που καθορίζεται στο σαουδαραβικό νόμισμα για οφειλή ή ζημία που προέκυψε από ανεπίτρεπτες ή δόλιες πράξεις των εναγομένων. 15
20
25
30
35

Μετά από ενδελεχή αναφορά στις αρχές του διεθνούς

ιδιωτικού δικαίου*, το πρωτόδικο δικαστήριο προσδιόρισε το δίκαιο το οποίο διέπει την διεκδίκηση οφειλών προς την διαλυθείσα εταιρεία και τα πρόσωπα τα οποία ενομιμοποιούνται να προβούν στην εκκαθάριση των υποθέσεων της. Ως αποτέλεσμα το Δικαστήριο κατέληξε ότι τόσο η σύσταση όσο και η διάλυση της εταιρείας διέπονται και ρυθμίζονται από το δίκαιο της χώρας στην οποία είναι εγγεγραμμένη καθώς και η εκπροσώπησή προς τον σκοπό εκκαθάρισης των υποθέσεών της μετά τη διάλυσή της. Η επίλυση και των τριών αυτών θεμάτων ανάγεται στο Λιβηριανό δίκαιο. Εφόσον το πιστοποιητικό διάλυσης καταμαρτυρούσε τη διάλυση της εταιρείας βάσει του Λιβηριανού δικαίου, το υπαρκτό αυτό γεγονός επέβαλλε εξέταση του Λιβηριανού δικαίου προς τον σκοπό διαπίστωσης των θεματοφυλάκων της περιουσίας της διαλυθείσας εταιρείας.

Ο Λιβεριανός νόμος περί εταιρειών, όπως ορθά διαπίστωσε το Δικαστήριο, περιέχει συγκεκριμένες ρυθμίσεις για την εκκαθάριση της περιουσίας εταιρείας, η οποία έχει διαλυθεί. Οι διευθυντές της εταιρείας καθίστανται θεματοφύλακες (trustees) της περιουσίας και τους παρέχεται εξουσία προς λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για την περισυλλογή της περιουσίας της εταιρείας προς τον σκοπό διανομής της στους δικαιούχους. Συνεπώς, μετά τη διάλυσή της, θεματοφύλακες της περιουσίας της Letco Co Ltd ήσαν οι διευθυντές της Σ. Ηλιάδης και Ε. Θεοχαρόπουλος.

Ο θεσμός του εκκαθαριστή, όπως είναι γνωστός στο αγγλικό και κυπριακό δίκαιο, είναι άγνωστος στο Λιβηριανό δίκαιο και κατ' ακολουθία οι εξουσίες που του παρέχονται άσχετες με τις εξουσίες των διευθυντών της διαλυθείσας εταιρείας.

* Dicey and Morris "The Conflict of Laws", 10th edition, Volume 2. Nelson v. Bridport (1845) Beave. 527; The Earldom of Perth (1846) 2 H.L.C. 865, Castrique v. Imrie (1870) L.R. 4 H.L. 414; O'Callaghan v. O'Sullivan (1925) 1 I.R.90. Fouad Bishara Jabbour v. State of Israel [1954] 1 All E.R. 145.

Μετά τη διάλυση της εταιρείας οι δύο διευθυντές της εξουσιοδότησαν με πληρεξούσιο τον Ιωάννη Στυλιανού Ζαχαρία να ενεργεί ως πληρεξούσιος προς τον σκοπό διεκδίκησης περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας περιλαμβανομένης και εξουσίας όπως εγείρει απαιτήσεις και εναντίον των εταίρων (partners) της διαλυθείσας εταιρείας. Η εξουσιοδότηση αυτή σύμφωνα με τον εφεσείοντα του παρέχει το αναγκαίο έρεισμα για την έγερση αγωγής και εναντίον των μετόχων της εταιρείας προς τον σκοπό εκκαθάρισης των υποθέσεών της. Την ίδια εισήγηση υπέβαλαν, χωρίς επιτυχία, ενώπιον του πρωτόδικου δικαστηρίου. Όπως προκύπτει από την απόφαση η εξουσιοδότηση δεν μπορεί να διαχωριστεί από το δικαιοϊκό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να ερμηνευθεί και εφαρμοστεί.

Το πληρεξούσιο καταρτίστηκε στη Σαουδική Αραβία και επομένως η εξουσία του αντιπροσώπου, όπως επισημαίνεται στην απόφαση, πρέπει να κριθεί βάσει του δικαίου της χώρας εκείνης, ενώ η εφαρμογή του από το δίκαιο της χώρας στην οποία γίνεται επίκλησή του, στην Κύπρο στην προκειμένη περίπτωση. *Sinfra A.G. v. Sinfra Ltd* [1939] 2 All E.R. 675.

Η άλλη διαπίστωση στην οποία προέβη το πρωτόδικο δικαστήριο είναι ότι το δικονομικό δίκαιο το οποίο διέπει την εγκυρότητα της αγωγής είναι εκείνο της χώρας στην οποία ασκείται. Οι τελευταίες δύο διαπιστώσεις έθεταν την αγωγή του Ιωάννη Στυλιανού Ζαχαρία εκ ποδών και προοιώνιζαν την διαγραφή της για τους εξής λόγους: Η έγερση αγωγής εναντίον του πληρεξουσιοδοτούντος είναι αντινομική προς την εξουσιοδότηση και εκθεμελιώνει το βάθος της και δεύτερο είναι αδύνατη η συνένωση του ιδίου προσώπου έστω υπό διαφορετικές ιδιότητες ως ενάγοντα και εναγομένου.

Εφόσον ο Ιωάννης Ζαχαρία ενεργούσε ως εκπρόσωπος του Σ. Ηλιάδη, η ιδιότητά του δεν μπορούσε να διαχωριστεί από εκείνη του αντιπροσωπευόμενου και συνεπώς διαπιστώθηκε ότι ο Σ. Ηλιάδης ήταν μέσω του αντιπροσώπου του ενάγων και συγχρόνως εναγόμενος. Η έκθεση

των γεγονότων και η ανάλυση των νομικών ζητημάτων της υπόθεσης κατέστη εύκολο εγχείρημα λόγω της σαφήνειας με την οποία έχουν αναλυθεί και διατυπωθεί τα ευρήματα και διαπιστώσεις του πρωτόδικου δικαστηρίου, 5
γεγονός για το οποίο εκφράζουμε την ευαρέσκειά μας.

Ο δικηγόρος του εφεσείοντα εισηγήθηκε, όπως έχουμε αναφέρει, ότι οι σχετικές διατάξεις του λιβεριανού νόμου παρέχουν εξουσίες ανάλογες με εκείνες του εκκαθαριστή στο αγγλικό δίκαιο και ότι παρεχόταν στον Ιωάννη Ζαχαρία, ως αποτέλεσμα της εξουσιοδότησης του, ανεξάρτητο 10
έρεισμα για δράση εναντίον κάθε οφειλέτη της εταιρείας, περιλαμβανομένων και των διευθυντών της. Τόσο ως θέμα αρχής, εισηγήθηκε, όσο και ως θέμα δικαιοσύνης οι ενέργειες του κ. Ιωάννη Ζαχαρία ήταν πλήρως δικαιολογημένες, η δε απόρριψη της αγωγής του αποστερεί τα μέσα 15
για την περισυλλογή της περιουσίας της διαλυθείσας εταιρείας.

Αντίθετα οι εφεσίβλητοι υποστήριξαν την απόφαση ως αναπόφευκτη ενόψει των ευρημάτων του Δικαστηρίου και 20
των διαπιστώσεών του ως προς το δίκαιο.

Εξετάσαμε με πολλή προσοχή τις εισηγήσεις που έχουν υποβληθεί το γεγονός ότι δεν θα μακρογορήσουμε στην ανάπτυξη και ανάλυσή τους οφείλεται στην πειστικότητα των διαπιστώσεων του Δικαστηρίου που απλουστεύουν 25
ουσιωδώς το έργο μας. Η διαπίστωση ότι είναι δικονομικά ανέφικτη η συνένωση προσώπου κάτω από οποιοδήποτε μανδύα ως ενάγοντα και εναγομένου είναι ορθή. Η αρχή αυτή αντανακλάται στις πρόνοιες της Δ.9 θ.1 των θεσμών πολιτικής δικονομίας που εδράζεται στις διατάξεις 30
της Δ.16 θ.1. των παλαιών θεσμών (που ίσχυαν πριν το 1962) του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Αγγλίας. Το πλαίσιο εφαρμογής της αντίστοιχης αγγλικής δικονομικής διάταξης εξηγείται στο Annual Practice 1958, σελ. 301, όπου, επισημαίνεται ότι είναι αδύνατη κάτω από οποιοδήποτε 35
σχήμα, η συνένωση προσώπου ως ενάγοντα και εναγομένου στην ίδια αγωγή. Η αρχή αυτή χρονολογείται από μακρού και απαντάται στην απόφαση του Αρχιδικαστή Best

στην υπόθεση *Neale v. Turton*, Bing.149, 151 όπου ανάφερε:

"There is no principle by which a man can be at the same time plaintiff and defendant."

Σε μετάφραση-ελεύθερη:

5

"Δεν υπάρχει αρχή βάσει της οποίας ένας μπορεί να είναι συγχρόνως ενάγων και εναγόμενος."

Η ίδια αρχή επαναλαμβάνεται και σε μεταγενέστερες αποφάσεις: (*Boyce v. Edbrooke* [1903] 1 Ch. 836 και *Ellis v. Kerr* [1910] 1 Ch. 529). Τόσο ως θέμα δικονομικού κανόνα όσο και νομολογιακά αλλά και ως θέμα αρχής δεν μπορεί να γίνει δεκτή η εμφάνιση του ίδιου προσώπου ως ενάγοντα και εναγομένου. Όπως εύλογα μπορεί να υποθέσουμε, η αρχή εδράζεται στη φύση του αγγλικού δικαστικού συστήματος, που έχει στο επίκεντρο την αντιπαράθεση και την αναζήτηση της αλήθειας μέσω εκείνης της διαδικασίας. Η συνένωση του ίδιου προσώπου ως ενάγοντα και εναγομένου είναι αντινομική προς το στοιχείο της αντιπαράθεσης που αποτελεί το βάθρο της απονομής της δικαιοσύνης στον τομέα του αστικού δικαίου. Αυτό σε συνδυασμό με την επίσης ορθή διαπίστωση του Δικαστηρίου ότι στα πλαίσια του κυπριακού δικαίου καταρρίπτεται το θεμέλιο της εξουσιοδότησης με την έγερση αγωγής από τον αντιπρόσωπο εναντίον του αντιπροσωπευμένου, καθιστούσε την διαγραφή της αγωγής αναπόφευκτη. Όπως και το πρωτόδικο δικαστήριο, δεν αδιαφορούμε για το κεγό το οποίο δημιουργείται ή τις συνέπειες της απόρριψης στην προστασία των συμφερόντων των μετόχων της διαλυθείσας εταιρείας. Η διαπίστωση αυτή δεν μας απαλλάττει όμως από την εφαρμογή του δικαίου όπως διαπιστώνεται. Εναπόκειται στους ενδιαφερόμενους να αναζητήσουν τρόπους προστασίας των συμφερόντων τους μέσα στα πλαίσια και βάσει του δικαίου το οποίο τυγχάνει εφαρμογής.

10

15

20

25

30

Το πρωτόδικο δικαστήριο δεν προέβη σε οποιαδήποτε

35

- 5 διαταγή για τα έξοδα ενόψει της αρχής η οποία υιοθετείται στην *Russian Commercial and Industrial Bank v. Comptoir D' Escompte De Mulhouse*, ότι δεν παρέχεται δικαιοδοσία για την επιδίκαση εξόδων εναντίον ανύπαρκτου ενάγοντα. Εφόσον η ίδια διαπίστωση επιβεβαιώνεται και στο Εφετείο θα ακολουθήσουμε την ίδια αρχή και δεν θα προβούμε στην έκδοση διαταγής για τα έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται. Δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.